

Bogata aktivnost

Kdaj bomo tudi v občini Center opredelili status tehnične kulture?

Po zadnjih podatkih mestnega sveta zveze organizacij za tehnično kulturo Ljubljane deluje v občini Center 22 društev in klubov, v okviru zveze študentskih organizacij za tehnično kulturo pa 8 osnovnih organizacij LT. Center ima med vsemi ljubljanskimi občinami največje število organizacij za tehnično kulturo (Šiška 16, Vič-Rudnik 9, Bežigrad 8 in Moste-Polje 6), kar pomeni, da se naši klubi in društva LT zavestno vključujejo v akcijo za razvijanje smisla za tehnično ustvarjalnost pri mladih, seveda pa tudi za vsestranski razvoj znanstvene misli in sodobnih metod dela.

V zadnjih dveh letih so organizacije za tehnično kulturo v Centru pokazale pri svojem delu izredno bogato in vsestransko razgibano dejavnost. Naše organizacije LT so bodisi same ali pa skupno z mestnim svetom zveze organizacij za tehnično kulturo priredile vrsto tekmovanj, razstav, demonstracij in drugih javnih prireditev, sodelovale pa so tudi na številnih republiških, zveznih in mednarodnih tekmovanjih in prireditvah doma in na tujem. Ker so društva in klubi bolj ali manj samostojni, so večino prireditev organizirali sami, saj jim je mestni svet ZOTK nudil zgolj organizacijsko pomoč. Kako pomemben je bil delež naših organizacij za tehnično kulturo, kaže bržčas podatek, da so skoraj vse po vrsti sodelovale v zadnjih dveh letih pri organizaciji 130 različnih predavanj s področja tehničnih ved, 125 raznih tekmovanj, 110 foto razstav, 65 razstavah tehničnih izdelkov izvenšolske dejavnosti tehnične vzgoje in pri pripravi več kot 400 strokovnih ekskurzij, ki so jih organizirale organizacije za tehnično kulturo na območju mesta Ljubljane.

Zlasti razveseljivo je spoznanje, da so naše organizacije tehnične kulture že pred leti podprle akcijo mestnega sveta ZOTK za ustvaritev materialne baze za tehnično ustvarjalno delo mladih in občini Center. Tako so že lani s pomočjo krajevne skupnosti Gradišče in skupščine občine Center odprli v Gradišču Mladinski tehnični center, ki je do sedaj edina tovrstna ustanova v Sloveniji, katere celotni program sloni na vzgoji mladih na vseh področjih modelarstva in drugih tehničnih disciplin. V centru, o katerem bomo obširneje pisali v prihodnji številki našega lista, potekajo pod mentorskim vodstvom tečaji s področja letalskega, raketarskega, brodarkega in avtomobilskega modelarstva. Prav tako potekajo v centru priprave za izdelavo idejnega načrta za osrednji ljubljanski avtodrom z vzletno stezo za letalske modele ter posebne steze za radijsko vodene avtomobilčke. Center skrbi tudi za ureditev vodnih površin in stez za množični razvoj brodarkega modelarstva in radijsko vodenih avtomobilčkov (športni park Tivoli in Koseze), tvorno pa sodeluje še pri pripravah za ureditev poslovnih prostorov organizacij za tehnično kulturo v Ljubljani, ki bi bili pozneje na razpolago tudi našim društvom in klubom. Posebnega pomena je njegova založniška dejavnost in prizadevanja, da bi tudi v Ljubljani odprli nekaj trgovin, kjer bi ljubitelji letalskega, raketarskega, brodarkega in avtomobilskega modelarstva dobili vso potrebno tehnično opremo.

Mladinski tehnični center v Gradišču predstavlja pravzaprav šele začetek organizirane akcije za ustanavljanje podobnih centrov pod strokovnim mentorskim vodstvom ne samo v občini Center, temveč v vseh ostalih ljubljanskih obci-

nah, pozneje pa v krajevnih skupnostih oziroma v okviru družbenih centrov.

Centri naj bi imeli predvsem tele osnovne naloge:

— sistematično naj bi vključevali mladino s svojega območja v ustvarjalno tehnično delo,

— organizirali bi seminarje in tečaje za učitelje in inštruktorje tehnične vzgoje,

— prirejali bi javna predavanja, na katerih bi svoje občane seznanjali z najnovejšimi dosežki s področja tehnike in znanosti,

— sodelovali bi s šolami in njihovimi tehničnimi krožki ter organizirali te krožke povsod tam, kjer jih še ni ter seznanjali občane z uporabo različnih tehničnih pripomočkov v vsakodnevnem življenju.

Vzporedno s tem bi, s čemer se strinjajo tudi naša društva in klubi, organizacije za tehnično kulturo prav po vzoru centra v Gradišču, sodelovale pri oblikovanju programskih osnov mladinskih klubov in družbenih centrov v krajevnih skupnostih s posebnim poudarkom na tehničnem in poljudno znanstvenem področju.

Ob teh vprašanjih se zastavlja vprašanje sedanje organizacije tehničnega pouka na šolah v Centru. Pouka tehnične vzgoje ne bi smeli zmanjševati, kar nekatere naše šole to danes rade delajo že iz enega samega razloga, ker preprosto ta čas še nimamo izdelanih drugih oblik tehnične vzgoje in izobraževanja. Največjo skrb pa naše organizacije ob podpori mestnega sveta ZOTK posvečajo zadnje čase reševanju finančnih problemov. Ne gre samo za denar, ki so ga družbenopolitični dejavniki, v prvi vrsti pa skupščina občine, dolžni vsako leto dati društvom in klubom LT, marveč tudi za ostale materialne pogoje, s katerimi je treba organizacijam za tehnično kulturo omogočiti njihovo nemoteno delo.

Že v izhodiščih za financiranje organizacij za tehnično kulturo v Ljubljani, so organizacije iz Centra, podprle stališča mestnega sveta ZOTK o sistemski ureditvi financiranja (za nekatera področja družbenih dejavnosti, kot so kultura, šport in telesna kultura itd., je to bilo v Ljubljani urejeno že letos) tehničnih dejavnosti, saj dosedanji način financiranja organizacij za tehnično kulturo (vsakoletne dotacije občinskih skupščin) ne ustrezajo več čedalje večjim potrebam naših društev in klubov. Kar ugotavljamo v Centru, sodijo tudi v drugih ljubljanskih občinah, da je v venomer ponavljajočih se problemih financiranja naših organizacij glavno vprašanje v tem, da tehnične kulture ne obravnavamo kot priznane kategorije družbenega angažiranja občanov.

Zato tudi v Centru podpiramo akcijo mestnega sveta ZOTK, s katero naj bi napoved po tolikih letih le dosegljiv sistemsko urejene oblike financiranja tehničnih aktivnosti. Če pa bodo, v Centru so za to dani vsi pogoji, v pri-

hodnjih mesecih ustvarjeni pogoji in možnosti za formiranje samoupravnih interesnih skupnosti organizacij za tehnično kulturo v Ljubljani, bomo podprli prizadevanja za njihovo čimprejšnjo ustanovitev, posebno pa še za ustanovitev take skupnosti v naši občini.

Člani organizacij za tehnično kulturo v Centru smo se skupno z ostalimi društvi in klubi LT v ljubljanskih občinah dogovorili, da bi vsaj začasno uredili financiranje, predlagamo pa skupno z mestnim svetom ZOTK tole:

1. Glede na vlogo organizacij za tehnično kulturo, njihove programske usmeritve in naloge, ki jih imajo pri tehnični vzgoji pionirjev in mladih, pri vzgoji mladih in občanov v krepitvi obrambnih sposobnosti in SLO, naj se organizacije za tehnično kulturo obravnavajo kot organizacije posebnega družbenega pomena.

2. Ugotavljamo, da dosedanja sistem financiranja ni prilagojen pomeni, vlogi in mestu organizacij za tehnično kulturo.

3. Osnovo za financiranje naj bi predstavljala opredelitev pomena posameznih organizacij za tehnično kulturo.

4. Dodeljevanje sredstev mora sloneti na verificiranem delovnem programu posamezne organizacije ali društva za tehnično kulturo. To v dosedanji praksi ni obveljalo, saj se finančna sredstva za delo društev in klubov niso delila na osnovi predloženih programov in potreb.

5. Javnost dela naj bo v bodoče pomemben činitelj pri financiranju dejavnosti organizacij za tehnično kulturo.

6. Organizacijam za tehnično kulturo je treba zagotoviti trajnejše in enotnejše vire financiranja, sredstva pa naj bi izhajala iz obveznosti družbenopolitičnih skupnosti mesta in občin.

Resnice na ljubo pa je letos skupščina občine Center namenila iz svojih proračunskih sredstev društvom in klubom LT 110.000 din, torej le 10.000 din več kot lani in predlanskim, čeprav je mestni svet ZOTK (drugače namreč ni bilo mogoče, ker v ljubljanskih občinah, vključno z našo še ne delujejo občinski sveti ZOTK) predlagal občini Center naj nameni našim organizacijam letos vsaj 100.000 din več kot leta 1973. Ostalo pa je pri dotaciji 110.000 din, kar je v primerjavi z zadnjimi tremi leti komaj en milijon starih dinov. Verjetno se ne moremo tolažiti s tem, da so tudi skupščine ostalih ljubljanskih občin pri odmerjanju sredstev za dejavnost organizacij za tehnično kulturo bile letos prav tako skope, kot naša, pa vendar so nekatere, med njimi predvsem Šiška dale LT 27.000 din več kot prejšnje leto. Vse ostale so dale organizacijam za tehnično kulturo 10.000 do 15.000 din več kot leta 1973, najbolj pa se je »odrezal« viška, ki je svojim društvom in klubom odmerila borih 3.000 dinov več kot leto prej.

Tak »sistema« financiranja po občinah, vključno s Centrom, dovolj zgovorno kaže, kako neenotno poteka financiranje organizacij LT v Ljubljani, financiranje, ki ni prilagojeno niti dejanskim programskim potrebam, niti številu organizacij in članstva, ampak je odvisno zgolj od dobre volje posameznikov. Skratka, odločanje o vsakoletnem dodeljevanju dotacij iz občinskih proračunov je po nekem že nemara kar ustaljenemu pravilu prepuščeno ljudem, ki velikokrat sploh ne poznajo de-

javnosti organizacij za tehnično kulturo v svoji občini, zato ne preseneča dejstvo, če prihaja do tako milostnega odmerjanja denarja za delo naših društev in klubov.

Če bi letos naša občinska skupščina namesto 10.000 dala za tehnično kulturo vsaj 100.000 dinov več kot lani, kot je bilo predlagano, bi toliko večja sredstva zadostovala za delo 22 naših organizacij LT. Zavoljo dosedanjega sistema financiranja, ki ga društva odločno odklanjajo, saj dobivajo iz leta v leto v bistvu manj, ne pa več denarja (upoštevati moramo skoraj vsakoletne podražitve), se naše organizacije za tehnično kulturo zavzemajo za to, da v predlogu bodočega financiranja ne bi več navajali vseh potrebnih finančnih sredstev, ki jih načrtujejo za uresničitev svojih delovnih programov, temveč le dejansko potrebna sredstva za delo posamezne osnovne organizacije.

Ker imajo nekatere naše organizacije v svojih programih veliko športnih aktivnosti jih za njihove uspehe na teh področjih delno financirajo TTKS, vendar so tudi ta sredstva mi-

nimalna v odnosu na precejšnje stroške, ki jih imajo društva in klubi z organizacijami prireditve športnega značaja. V tem primeru gre v Centru samo za nekatere take organizacije (Avto moto turing klub, astronautsko raketarski klub Vladimir M. Komarov in klub za smučanje na vodi Olimpija), vsa ostala društva in klubi pa so izključno odvisni od proračunskih sredstev občine.

Omenili smo že, da v ljubljanskih občinah ne obstajajo občinski sveti ZOTK, zato sloni koordinacija med društvi LT in domala vsa organizacija na mestnem svetu ZOTK, ki pospešuje in usmerja celotno dejavnost na področju razvoja tehnične kulture. Spričo tega so predlagana finančna sredstva tudi za Center bila letos toliko bolj utemeljena, ker so jih organizacije za tehnično kulturo nameravale porabiti za izpolnitev svojih delovnih programov, nikakor pa ne za osebne dohodke, honorarje in podobno, kar so mnogi pričakovali. Vsem tem in drugim moramo povedati, da delujejo naše organizacije na čisti amaterski osnovi in da člani za svoje delo ne prejemajo denarja. I. V.

V Tivoliju TRIM steza

26. septembra 1974 bomo v Tivoliju izročili svojemu namenu prvo TRIM stezo v naši občini, ali kakor jo popularno imenujemo »telovadnico na prostem«. Izgradnjo TRIM steze so omogočili TVD Partizan Narodni dom, SD Olimpija, ObZTK Ljubljana-Center in delovne organizacije iz naše občine.

V Sloveniji imamo že okoli 50 TRIM stez, ki so v svojem osnovnem konceptu enake, to se pravi, da se ob stezi, ki je namenjena hoji in teku v razdaljah približno 100 do 200 metrov pojavljajo postaje, na katerih je treba opraviti določeno telesnokulturno nalogo. TRIM steza v Tivoliju se od tega koncepta loči po nekaterih posebnostih. Te posebnosti so realizirane na podlagi zadnjih izkušenj iz področja športne rekreacije in z namenom, doseči čim boljšo učinkovitost in pestrost vadbe. Vsled teh posebnosti smo naredili TRIM stezo, ki ni več TRIM steza, ampak TRIM park. TRIM park ima namreč nekatere komponente, ki jih bom naštel: 1. steza je namenjena hoji in teku, kot najboljše vaji telesne kulture. Hoja in tek si sledita v določenem ritmu, ki ga ne motijo posamezne postaje, kjer se je potrebno ustaviti in prekiniti ritem hoje in teka. Postaje so postavljene na enem mestu in to tam, kjer naj bi dosegla fiziološka krivulja obremenitve svojo kulminacijo. Zato imamo v našem TRIM parku, kot 2. komponento zbrane vse postaje na enem mestu. 3. komponenta, ki je značilna za TRIM park je v tem, da je s prihodom na cilj dana možnost nadaljne rekreacije — v našem primeru na Letnem telovadnišču TVD Partizan Narodni dom, kjer je na razpolago udeležencem TRIM-a atletska steza, športna igrišča, at-

letske naprave, zvirala in podobno.

V 4. komponenti TRIM parka imamo na voljo garderobe in sanitarije, s čemer se naše TRIM steze ne morejo pohvaliti.

Največja kvaliteta, ki jo bomo nudili trimovcem, pa bo zdravniška kontrola. Na osebni kartončki je rubrika, kjer si mora trimovec, če hoče izpolniti kartonček, izmeriti pulz. Kako bo to naredil, ga bo poučil zdravnik, ki bo vsak torek od 16. do 17. ure dežural v športni ambulanti v hali Tivoli, Celovška 25. Istočasno bo izmeril krvni pritisk in po zdravniškem pregledu dal zdravstvene napotke o nadaljni športni rekreaciji posameznika.

Pri trasiranju TRIM parka smo mislili na značilnosti Tivolija. Bali smo se očitka, da bodo udeleženci TRIM parka motili sprehajalce. Zato smo stezo speljali tako, da predstavljajo drevesa in grmičevje zaveso, ki loči TRIM stezo od glavnih sprehajalnih poti. Le 400 metrov poti od letnega telovadnišča do gozda je več ali manj odprtih in na obeh sprehajalcev. Ta del steze predstavlja uvodni, oziroma, pri povratku zaključni del vadebnja in je že zaradi tega bolj umirjen in se le malo loči od hitrosti sprehajalcev.

Upamo, da bomo že v prihodnji številki »Dogovorov« prebrali mnenja naših občanov o TRIM parku in, da bodo naši trimovci uvideli našo željo, ki je bila v tem, da omogočimo našim občanom uravnotežiti psihofiziološko pasivni del življenja z aktivnim. Pri tem smo imeli namen tudi omogočiti ustvarjati in ohranjati kondicijo.

Stari resnici: zdrav druh v zdravem telesu, se je pridružila nova: TRIM — Treniraj in Meri!

BRANKO ŽUGELJ